

علم عصب‌شناسی و معماری اماکن معنوی

(بررسی سلسله مباحث و نشست‌های گروه انجمن اینترفیث، گروه دانشگاه و علوم، گروه

عقیدتی، عصب‌شناسی و معماری)

جمال‌الدین مهدی نژاد^۱، حمیدرضا عظمتی^۲، علی صادقی حبیب آباد^۳

۱. دانشیار، عضو هیات علمی گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران.
۲. دانشیار، عضو هیات علمی گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران.
۳. دانشجوی دکتری تخصصی معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: a.sadeghi@srttu.edu

چکیده

تغییر یک فرد توسط فضا، مخصوصاً اگر آن فضا مقدس باشد، یک تجربه قدرتمند است.^۱ رویای یک معمار این است که محیط را به گونه‌ای شکل دهد که به ساکنان آن محل اجازه دهد تا از محدودیت‌های زندگی روزانه‌شان فراتر رفته و با قدرتی والاتر ارتباط برقرار کنند. طراحی چنین مکانی یک مقوله جدا است - اما برای عموم - تشخیص قدرت چنین فضایی - که تفکر و تأمل یک فرد در آن ارجحیت دارد - می‌تواند سال‌ها تحقیق را در پی داشته باشد. چه چیزی باعث می‌شود که یک فضای اندیشناک و تأمل‌برانگیز، پیروان خود را داشته باشد؟ چگونه یک متخصص طراحی، این تمایز را برای مشتریان مشخص می‌کند؟ چگونه یک طراح می‌تواند به کسانی که به واژگان معماری مسلط نیستند کمک کند تا تشخیص دهند که چرا یک فضا یا مکان به هنگام تغییر حالت ذهنی شما، احساسات را تغییر خواهد داد؟ چگونه یک معمار می‌تواند به یک فرد کمک کند تا فضا را درک کرده و از چارچوبی که برای شکل دادنش استفاده می‌شود، آگاه‌تر شود؟ با وجود اینکه این سؤالات برای یک معمار معقول هستند، مسائل پیچیده‌تری در پشت این سؤالات پنهان می‌باشند - که می‌توان برخی از آن‌ها را توسط علم عصب‌شناسی بررسی کرد. مسئله این که چه چیزی پیروان یک فضای "تأمل‌برانگیز" را جذب می‌کند، سؤال کلیدی این پژوهش است، در صورتی که با در نظر گرفتن "تأمل‌برانگیز"، مفاهیمی مانند "مقدس"، "هیبت" و "تکریم و احترام" را نیز شامل آن کنیم. هر فرد، بسته به طیفی از استعدادهای ژنتیکی، زمینه‌های فرهنگی و تجربیات سابق، حس متفاوتی از اماکن مقدس خواهد داشت. چیزی که برای این اشخاص مشترک است، این است تجربیاتشان در سر خودشان شکل گرفته و بازده کسانی که این تجربیات را با آن‌ها سهیم بوده‌اند، آن‌ها را تغییر یا تقویت می‌کند.

واژه‌های کلیدی: علم عصب‌شناسی، اماکن مقدس، اماکن معنوی، روحانی

^۱ جان پی. ابرهارد، FAIA (عضو نهاد معماران آمریکا)، ۲۰۰۵-۲۰۰۳، عضو لاتروپ دانشکده انجمن آمریکا کلر گالاهگر، در آوریل سال ۲۰۰۱، در مجله انجمن اینترفیث، در رابطه با مذهب، هنر و معماری